

ข้อสรุปจากการเดินทางสังเกตการณ์
โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กนักเรียน
และเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (จังหวัดราชบุรี)
ระหว่างวันที่ 23-24 กุมภาพันธ์ 2564

จากการลงพื้นที่จังหวัดน่านของคณะทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการนำเสนอข้อมูลของโรงเรียน การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และสังเกตจากการทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (จังหวัดราชบุรี) สรุปภาพรวมได้ ดังนี้

1. การพัฒนาคลังทรัพยากรการศึกษาของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อให้ครูและนักเรียนแต่ละโรงเรียนสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนทั้งแบบ Online และ Offline ได้

2. การพัฒนาชุดฝึกทักษะย่อยสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านออกเขียนได้ เพื่อแก้ปัญหาในการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโดยใช้เทคนิค Scaffolding (ทักษะการออกเสียงต้องปรึกษา speech therapist)

3. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเสริมพร้อมคู่มือการใช้ให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนปกติ (เก่ง-ปานกลาง) เช่น นิทาน เพลง คลิปเกมคำศัพท์ สำนวน คำที่มักเขียนผิด ฯลฯ

4. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแนวทางสำหรับการสอนอ่านเขียนสำหรับนักเรียนที่มีต้องการพิเศษ

5. การพัฒนาคู่มือการสอนภาษาไทยสำหรับครูเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ เด็กไทยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่

6. การพัฒนาคู่มือการสอนภาษาไทยสำหรับครูเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ เด็กที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่

7. การพัฒนาคู่มือการสอนอ่านเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

8. การพัฒนาเครื่องมือ/แบบประเมินในการคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเบื้องต้น

9. ควรมีการคัดกรองนักเรียน LD และต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้าน speech therapist และ LD Expert เพื่ออบรมครูเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียน

10. คู่มือและสื่อเสริมสำหรับนักเรียนและนักเรียนประจำเพื่อใช้ในการกิจกรรมสำหรับพี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน เช่น นิทาน เพลง คลิปเกมคำศัพท์ สำนวน คำที่มักเขียนผิด ฯลฯ

11. ควรมีครูอาสาช่วยสอนเสริมภาษาไทย

ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เด็กนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (จังหวัดราชบุรี) 2 โรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ตชด. ตะโกปิตทอง	โรงเรียน ตชด. บ้านถ้ำหิน
1. การพัฒนาศักยภาพการการศึกษาของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อให้ครูและนักเรียนแต่ละโรงเรียนสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนทั้งแบบ Online และ Offline ได้	✓	✓
2. การพัฒนาชุดฝึกทักษะย่อยสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านออกเขียนได้ เพื่อแก้ปัญหาในการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโดยใช้เทคนิค Scaffolding (ทักษะการออกเสียงต้องปรึกษา speech therapist)	✓	✓
3. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเสริมพร้อมคู่มือการใช้ให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนปกติ (เก่ง-ปานกลาง) เช่น นิทาน เพลง คลิปเกมคำศัพท์ สำนวน คำที่มักเขียนผิด ฯลฯ	✓	✓
4. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแนวทางสำหรับการสอนอ่านเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	✓	✓
5. การพัฒนาคู่มือการสอนภาษาไทยสำหรับครูเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ <u>เด็กไทยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่</u>	✓	✓
6. การพัฒนาคู่มือการสอนภาษาไทยสำหรับครูเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ <u>เด็กที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่</u>	✓	✓
7. การพัฒนาคู่มือการสอนอ่านเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	✓	✓
8. การพัฒนาเครื่องมือ/แบบประเมินในการคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเบื้องต้น	✓	✓
9. ควรมีการคัดกรองนักเรียน LD และต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้าน speech therapist และ LD Expert เพื่ออบรมครูเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียน	✓	✓
10. คู่มือและสื่อเสริมสำหรับนักเรียนและนักเรียนประจำเพื่อใช้ในกิจกรรมสำหรับพี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน เช่น นิทาน เพลง คลิปเกมคำศัพท์ สำนวน คำที่มักเขียนผิด ฯลฯ	✓	-
11. ควรมีครูอาสาช่วยสอนเสริมภาษาไทย	✓	✓

สรุปข้อมูลการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยแยกแต่ละโรงเรียน ได้ดังนี้

1. โรงเรียน ตชด. ตะโกปิดทอง

โรงเรียน ตชด. ตะโกปิดทอง		
ประเด็น	ครู	นักเรียน
สภาพ/ปัญหา	- ครู ตชด.ไม่ได้จบด้านการศึกษา มาโดยตรง และครูอาสาที่มาช่วยสอนก็มีความรู้ด้านภาษาไทยไม่เพียงพอ ทางโรงเรียนต้องการคนที่มีความรู้ทางด้านภาษามาช่วยสอน นอกจากนี้ทางผู้บริหารของโรงเรียนต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึงมาช่วยนิเทศการสอนของครูเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน - ทางโรงเรียนมีเป้าหมายให้นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้ มีสื่อและอุปกรณ์จำนวนมาก แต่มีอาสาสมัครมาช่วยเป็นระยะๆ จึงขาดความต่อเนื่อง หากมีอาสาสมัครมาช่วยอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทุกเดือนหรือสองเดือนน่าจะเห็นผลเด่นชัด - เมื่อไปสังเกตการณ์สอนของครูพบว่า การออกเสียงของครูผู้สอนภาษาไทยยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร โดยเฉพาะการออกเสียงคำที่ประกอบด้วยเสียงวรรณยุกต์	- มีนักเรียนจำนวน 205 คน เป็นกะเหรี่ยงทั้งหมด หลังจากสถานการณ์โควิดมีนักเรียนกลับมาโรงเรียนไม่ได้ จำนวน 45 คน นักเรียนบางส่วนยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ - นักเรียนอยู่โรงเรียนประจำ - ครูสอบคำมาตรฐาน 50 คำ และเลือกเฉพาะนักเรียนที่มีผลการอ่านออกต่ำกว่า 25 คำ มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง (จำนวนทั้งหมด 80 คน) นำมาสอนโดยใช้สื่อคือหนังสือเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ง่ายๆ นิตเดี๋ยว จำนวน 1 ชั่วโมงต่อวัน เป็นเวลา 4 เดือน โดยใช้วิธีบันไดทักษะสี่ทักษะ อ่านแจกลูก อ่านคำ คัดลายมือ และเขียนตามคำบอก ทางผู้บริหารรายงานว่าได้ผล 100% - จากการสัมภาษณ์ครูพบว่ายังมีนักเรียนที่ยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ (จำนวน 21 คน) สิ่งที่ทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบความสำเร็จคือ นักเรียนเบื่อหน่ายกับการเรียนการสอนแบบซ้ำๆ (วิธีบันไดทักษะสี่ทักษะ) เนื่องจากตามวิธีการสอนแบบดังกล่าว ตามหลักแล้วครูจะไม่สามารถแทรกวิธีการอื่นได้ - วิธีการที่ครูนำมาช่วยเพื่อให้นักเรียนคลายความเบื่อหน่ายคือ นำเกมและเพลง

โรงเรียน ตชด. ตะโกปิดทอง		
ประเด็น	ครู	นักเรียน
		(เพลงวัยรุ่น) เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน - สิ่งที่นักเรียนพอจะทำได้ดีอยู่แล้วคือการอ่าน เขียน เสียงสามัญที่ยังไม่มีตัวสะกด และนักเรียนร้องเพลงได้ชัด - ภูมิหลังของนักเรียนใช้ภาษาชาติพันธุ์ตนเอง (กะเหรี่ยง) ที่บ้านและในกลุ่มเพื่อน จะพูดไทยประมาณ 5-6 ชั่วโมง เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ที่โรงเรียนทั้งหมดเป็นกะเหรี่ยง - ที่บ้านนักเรียนไม่มีไฟฟ้า ฟังวิทยุไม่ได้ - นักเรียนอยู่หมู่บ้านสิบหลัง นับถือศาสนาคริสต์ ผู้ปกครองเป็นเกษตรกร รับจ้างทั่วไป อยู่ในพื้นที่ถาวร - มีนักเรียนบางส่วนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) - นักเรียนบางส่วนจำพยัญชนะ และสระยังไม่ได้ ผันวรรณยุกต์ยังไม่ได้ - การออกเสียงภาษาไทยยังไม่ชัดเจน เช่น การออกเสียงคำที่มีตัวสะกดได้ไม่ชัดเจน เช่น คำว่ามุ่มบ้าน (อ่านว่ามุ่มบั้ง) คำว่าฟาง (อ่านว่าฟาน) คำว่าไฟคุ (อ่านว่าไฟซู) - นักเรียนสับสนระหว่างกลุ่มอักษรต่ำและอักษรสูง เช่น ช/ฉ
ข้อสังเกต	ครูประจำชั้น ป.1 ไม่ได้จบเอกการภาษาไทยหรือเอกประถมศึกษา	
ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย	สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านออกเขียนได้ 1. ชูดฝึกทักษะย่อยเพื่อแก้ปัญหาในการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโดยใช้เทคนิค Scaffolding (ทักษะการออกเสียงต้องปรึกษา speech therapist) นักเรียนปกติ (เก่ง-ปานกลาง)	

โรงเรียน ตชด. ตะโกปิดทอง		
ประเด็น	ครู	นักเรียน
	1. สื่อเสริม เช่น นิทาน เพลง คลิปเกมคำศัพท์ สำนวน คำที่มักเขียนผิด ฯลฯ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 1. สื่อและแนวทางสำหรับการสอนอ่านเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2. ควรมีการคัดกรองนักเรียน LD และต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้าน speech therapist และ LD Expert เพื่ออบรมครูเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียน สำหรับครู 1. คู่มือการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ 2. คู่มือและสื่อเสริม เช่น นิทาน เพลง คลิปเกมคำศัพท์ สำนวน คำที่มักเขียนผิด ฯลฯ 3. คู่มือการสอนอ่านเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 4. เครื่องมือ/แบบประเมินในการคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเบื้องต้น 5. หากไม่มีครูเอกภาษาไทยหรือเอกประถมศึกษา ครูเอกอื่นๆ ควรได้รับการอบรมการสอนภาษาไทย 5.1 รูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กไทยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ 5.2 รูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ 6. ต้องการครูอาสา สำหรับนักเรียนและนักเรียนประจำ 1. คู่มือสำหรับฝึกสอนน้องและสื่อเสริม เช่น นิทาน เพลง คลิปเกมคำศัพท์ สำนวน คำที่มักเขียนผิด ฯลฯ	

2. โรงเรียน ตชด. บ้านถ้ำหิน

โรงเรียน ตชด. บ้านถ้ำหิน		
ประเด็น	ครู	นักเรียน
สภาพ/ปัญหา	- ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในช่วงโควิด ทางโรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็ม 100% เพราะระยะทางจากบ้านมาโรงเรียนค่อนข้างไกล - การสอนเสริมภาษาไทยให้นักเรียนกลุ่มอ่อน ซ้ำซ้อนกับการเรียนการสอนวิชาอื่น เช่น ช่วงพักเที่ยง และช่วง 15.30-16.00 น. นักเรียนต้องทำงานในโครงการพระราชดำริ เวลา 16.00 น. นักเรียนเดินทางกลับบ้านด้วยรถโรงเรียน นอกจากนี้ นักเรียนยังรู้สึกเหนื่อยล้า - ครูอาสาในโรงเรียนไม่ได้จบวิชาเอกภาษาไทยโดยตรง และมีภาระงานสอนเยอะมาก - ระยะเวลาในการดำเนินการแก้ไขปัญหการอ่านออกเขียนได้โดยใช้ สื่อ คือ หนังสือเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แก้ย่นิดเดียวจำนวน 1 ชั่วโมงต่อวัน เป็นเวลา 4 เดือน นับว่าเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างสั้นเกินไป ยังไม่เห็นผลดีเท่าที่ควร - ครูประสบความยากลำบาก เพราะในชั้นเรียนนักเรียนมีความสามารถทางภาษาที่แตกต่างกัน มีนักเรียนที่ถูกกำหนดว่าเป็น	- มีนักเรียนไทยจำนวน 40 คน กะเหรี่ยงจำนวน 60 คน นักเรียนกะเหรี่ยงเมื่อกลับบ้านพูดภาษาชาติพันธุ์ตนเอง มีนักเรียนอยู่ประจำจำนวน 25 คน - ผลคะแนนโอเน็ตของนักเรียนต่ำกว่าระดับประเทศและระดับจังหวัด มีนักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้เลย จำนวน 7 คน และมีนักเรียนจำนวนมากที่ยังอ่านและเขียนไม่คล่อง - นักเรียนโรงเรียนนี้มีตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึง ป.6 พบว่านักเรียนเบื่อเมื่อเรียนวิชาภาษาไทย ครูแก้ปัญหาโดยการให้นักเรียนเล่นเกม - นักเรียนกะเหรี่ยงมีปัญหาในเรื่องการผันวรรณยุกต์ การเรียงโครงสร้างประโยคเมื่อพูดภาษาไทย และมีปัญหาด้านการออกเสียง ตัวอย่างเช่น ด้วย (นักเรียนออกเสียงว่า โต้ย) เขียว (นักเรียนออกเสียงว่า เขว) กะปิ (นักเรียนออกเสียงว่า กะปี้) อะ (นักเรียนออกเสียงว่า อ๊ะ) โรงเรียน (นักเรียนออกเสียงว่า โรงเรีย) ฉาก (นักเรียนออกเสียงว่า ฉาด) ทาก (นักเรียนออกเสียงว่า ทาด) - เมื่อกลับบ้านนักเรียนมักจะไม่ฝึกภาษาไทย และไม่ทำการบ้าน - ข้อที่ดีคือ นักเรียนกล้าแสดงออก มีทักษะชีวิตที่ดี

โรงเรียน ตชด. บ้านถ้ำหิน		
ประเด็น	ครู	นักเรียน
	LD ซึ่งทางครูเองก็ไม่แน่ใจว่าเป็น LD จริงหรือไม่ - ครูโรงเรียนนี้ต้องการครูอาสา มาช่วยฝึกนักเรียนที่มีปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้โดยแยกออกจากห้องเรียนปกติเลย - ครูมีความรู้สึกรว่าการที่หน่วยงานต่างๆ เข้ามาให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ เป็นการเพิ่มภาระ ทำให้ครูต้องทำงานหนักมากยิ่งขึ้น	
ข้อสังเกต	1. นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ยังต้องเรียนวิชาต่างๆ และทำกิจกรรมในโครงการเหมือนกับเด็กปกติและเด็กเก่ง ซึ่งในการบริหารจัดการควรให้ความสำคัญในการฝึกให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ถ้านักเรียนยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ก็ไม่สามารถจะเรียนรู้อื่นๆ หรือทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายได้ดี 2. จากการสัมภาษณ์ ครูมีความคิดเห็นว่า มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาช่วยเหลือ และให้โรงเรียนรับทำกิจกรรมต่างๆ เป็นการเพิ่มภาระ ทำให้ครูต้องทำงานหนักมากยิ่งขึ้นจนมีงานล้นมือ 3. ครูประจำชั้น/ครูอาสา ป.1 ไม่ได้จบเอกการภาษาไทยหรือเอกประถมศึกษา	
ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย	สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านออกเขียนได้ 1. ชูฝึกทักษะย่อยเพื่อแก้ปัญหาในการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโดยใช้เทคนิค Scaffolding (ทักษะการออกเสียงต้องปรึกษา speech therapist) นักเรียนปกติ (เก่ง-ปานกลาง) 1. สื่อเสริม เช่น นิทาน เพลง คลิปเกมคำศัพท์ สำนวน คำที่มักเขียนผิด ฯลฯ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 1. สื่อและแนวทางสำหรับการสอนอ่านเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	

โรงเรียน ตชด. บ้านถ้ำหิน		
ประเด็น	ครู	นักเรียน
	2. ควรมีการคัดกรองนักเรียน LD และต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้าน speech therapist และ LD Expert เพื่ออบรมครูเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียน สำหรับครู 1. คู่มือการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กไทยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ 2. คู่มือการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ 3. คู่มือและสื่อเสริม เช่น นิทาน เพลง คลิปเกมคำศัพท์ สำนวน คำที่มักเขียนผิด ฯลฯ 4. คู่มือการสอนอ่านเขียนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 5. เครื่องมือ/แบบประเมินในการคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเบื้องต้น 6. หากไม่มีครูเอกภาษาไทยหรือเอกประถมศึกษา ครูเอกอื่นๆ ควรได้รับการอบรมการสอนภาษาไทย 6.1 รูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กไทยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ 6.2 รูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ 7. ต้องการครูอาสา	